

USAID

ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ПРОЕКТ USAID «ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ»

ДИРЕКТИВА ЄС ЩОДО СИСТЕМ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ (ДИРЕКТИВА 2014/49)

Порівняння з українською системою гарантування вкладів фізичних осіб
(СГВФО)

*Джурджица Огнєнович, міжнародний експерт
з питань гарантування вкладів*

10 ЖОВТНЯ 2018 РОКУ КИЇВ

ЕКСПЕРТНЕ ОБГОВОРЕННЯ

ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ ТА СИСТЕМА СТРАХУВАННЯ ВКЛАДІВ: КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ

Зміст

I Вступ до Директиви 2014/49

II Порівняння української СГВФО з Директивою 2014/49 –
встановлені ключові відмінності

III Яким шляхом йти, якщо рухатись до ЄС

I Вступ до Директиви 2014/49

РОЗРОБКА ДИРЕКТИВИ ЩОДО СХЕМ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ В РАМКАХ ЄС

Директива 1994/19 – мінімальна гармонізація

Директива 2009/14 – рішення на перехідний період (відповідь на міжнародну фінансову кризу)

Директива 2014/49 – максимальна гармонізація (усунення встановлених відмінностей у 9 напрямках)

Директива 2014/49

II Порівняння української СГВФО з Директивою 2014/49 – встановлені ключові відмінності

Порівняння української СГВФО з Директивою 2014/49 – встановлені ключові відмінності

- Визначення термінів
- Обсяг покриття та рівень покриття
- Вклади, які підлягають гарантуванню
- Часові рамки виплати гарантованої суми відшкодування
- Фінансування систем гарантування вкладів
- Використання коштів

Відмінності у визначенні термінів

Українська система гарантування вкладів фізичних осіб	Директива 2014/49
17 термінів, із яких <u>лише 3 терміни</u> відповідають термінам Директиви 2014/49.	18 термінів
<p>Однак, визначення термінів:</p> <p>«Вклад»</p> <p>«Вкладник»</p> <p>«Система гарантування вкладів фізичних осіб»</p> <p>не відповідають аналогічним термінам Директиви 2014/49</p>	<p>«Вклад»</p> <p>«Вкладник»</p> <p>«Система гарантування вкладів»</p>
В той же час визначення деяких важливих термінів відсутні. Наприклад, таких як...	<p>Наприклад, :</p> <p>«недоступний вклад»</p> <p>«вклад, який підлягає гарантуванню»</p> <p>«цільовий рівень»</p> <p>«низькоризикові активи» і т.і.</p>

ВІДМІННОСТІ У ОБСЯЗІ ТА РІВНІ ПОКРИТТЯ

Українська система гарантування вкладів фізичних осіб

Фізичні особи та фізичні особи - підприємці

Рівень покриття = 200 000 грн, що приблизно дорівнює 6100 €.

Директива 2014/49

Обсяг покриття є ширшим, оскільки вкладник – це «власник вкладу».

Рівень покриття = 100 000 €.

Вклади, які підлягають ГАРАНТУВАННЮ

- Директива 2014/49 чітко встановлює перелік вкладів, які виключені із системи гарантування, і визначає термін «вклади, які підлягають гарантуванню» як ті вклади, які невиключені із системи гарантування.

У той же час

- В українській системі гарантування вкладів існує довший/ширший перелік вкладів фізичних осіб та фізичних осіб-підприємців, які не підлягають гарантуванню. Це такі як, наприклад:

Мінімальний вклад (менше 10 гривень)

Вклади власників істотної участі банку, пов'язаних з банком осіб, аудиторів та оцінювачів, які надавали професійні послуги банку

Вклади з «підвищеними» процентними ставками

Вклади на рахунках, що перебувають під арештом суду

ЧАСОВІ РАМКИ ВИПЛАТИ ГАРАНТОВАНОЇ СУМИ ВІДШКОДУВАННЯ, ДИРЕКТИВА 2014/49 СКОРОЧУЄ ПЕРІОД ВИПЛАТ:

• Директива 2014/49:

- Кожні три роки передбачене обов'язкове регулярне стрес-тестування
- Підхід на основі Єдиної уяви про клієнта (Single Customer View - SCV)

В той час як

- Для виплати гарантованого відшкодування ФГВФО потрібно 20 робочих днів, тобто 30 робочих днів для банків з великою кількістю рахунків (більше 500 000)

ФІНАНСУВАННЯ СИСТЕМ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ, СТАТТЯ 10 ДИРЕКТИВИ 2014/49 ПЕРЕДБАЧАЄ:

- *«Країни-члени повинні забезпечити, щоб схеми гарантування вкладів мали належні системи для визначення потенційних зобов'язань.»*
- *Наявні фінансові ресурси систем гарантування вкладів мають бути пропорційними цим зобов'язанням.»*
- Джерела фінансування:
  - Регулярні внески учасників: базуються на ризиках, складають максимально 30% платіжних зобов'язань та сплачуються наперед;
  - Спеціальні внески: максимум 0,5 % вкладів, що підлягають гарантуванню
  - Альтернативні механізми фінансування: не визначені, але допускаються державні та приватні механізми

ФІНАНСУВАННЯ СИСТЕМ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ЗГІДНО З ДИРЕКТИВОЮ 2014/49:

- Мінімальний цільовий рівень: 0,8% вкладів, що підлягають гарантуванню – до 3 липня 2024 р.
- Цільовий рівень також слугує «орієнтиром» для визначення розміру внеску банку, використання коштів для фінансування виведення банку з ринку, використання коштів для фінансування альтернативних заходів, запозичень тощо.
- Запозичення з:
  - «фонду виведення з ринку» у розмірі до мінімального цільового рівня, коли надзвичайні внески є неможливими, для виплати суми відшкодування, за погодженням з компетентними органами
  - Інших схем гарантування вкладів

Використання коштів систем гарантування вкладів згідно з Директивою 2014/49 (ст. 11):

Обов'язкове використання коштів:

- Виплати вкладникам у ході процедури банкрутства
- Фінансування виведення з ринку кредитних установ згідно із ст. 109 Директиви BRRD (про відновлення роботи банку або виведення його з ринку), але:
  - Якщо сума не перевищує чисті збитки у ході процедури банкрутства
  - Лише до 50% від цільового рівня.

Добровільне використання коштів:

- Фінансування на жорстких умовах альтернативних заходів з метою запобігання банкрутству банку;
- Фінансування, у разі банкрутства, передачі активів та зобов'язань (а також депозитів) за умови, що сума витрат не перевищує чисту суму гарантованого відшкодування.

ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ СИСТЕМ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ЗГІДНО З ДИРЕКТИВОЮ 2014/49 (СТ. 11):

- У разі використання коштів для альтернативних заходів, повинні застосовуватися суворі правила, у тому числі Правила державної допомоги – на думку багатьох, це «місія нездійсненна».
- *Альтернативні заходи* – не визначені, але припускаються такі: рекапіталізація, кредити для підтримання ліквідності, гарантії та аналогічна підтримка з метою запобігання банкрутству банку, але, якщо не виконано умови, передбачені у ст. 27(1) та до будь-якого заходу, передбаченого у ст. 32 Директиви 2014/59.
- Якщо система гарантування вкладів потребує фінансування для виплат вкладникам та сума наявних коштів знизиться нижче 25% від цільового рівня, то кредитна установа має повернути кошти;
- Взаємне запозичення серед різних систем гарантування вкладів, за певних умов.

ПРИНЦИПИ ІНВЕСТУВАННЯ

- *Вільні кошти систем гарантування вкладів слід інвестувати у низькоризикові та достатньо диверсифіковані активи.*
- *‘низькоризиковими’ вважаються активи, які належать до першої або другої категорії у Таблиці 1 Статті 336 Регламенту (ЄС) № 575/2013, або будь-які активи, що вважаються компетентним або призначеним органом такими ж безпечними та ліквідними;*

При цьому

- **ФГВФО може інвестувати лише в державні облігації України.**

“НИЗЬКОРИЗИКОВІ АКТИВИ” ЗГІДНО З ВИЗНАЧЕННЯМ У РЕГЛАМЕНТІ № 575/2013

<p>Питома вага ризику у %, Стандартизований підхід</p>	<p>Установи</p>
<p>0</p>	<p>ЄЦБ Центральні уряди країн, центробанки Регіональні та місцеві органи влади Державні підприємства Банки розвитку з багатьма учасниками Міжнародні фінансові установи</p>
<p>20 - 50</p>	<p>Установи з рейтингом, оцінка кредитоспроможності виконується Інститутом зовнішніх кредитних оцінок</p>

III Яким шляхом йти, якщо рухатись до ЄС

СТРАТЕГІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ДИРЕКТИВИ 2014/49

Стратегія розробляється згідно з визначеним політичним курсом.

1. Якщо, згідно з Угодою про асоціацію, існує зобов'язання повністю виконати Директиву 2014/49 у встановлений строк, тоді гаяти час не треба!
Якнайшвидше необхідно:
  - i. Почати з серйозного порівняльного аналізу Закону про фонд гарантування та Директиви і розробити план заходів з визначеними пріоритетами.
  - ii. Не чекати до останньої хвилини.
  - iii. Розробити переговорну тактику поступового (відкладеного) повного виконання.

2. Якщо зобов'язання негайно виконати Директиву 2014/49 немає, то, з метою зміцнення переговорної позиції, слід виконати її у максимально можливому обсязі.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ